

«Άγιος Στέφανος Αττικής: 100 χρόνια ζωής (1924-2024)»: Συζήτηση στο «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...»

/ [Ενορίες](#)

Αφιέρωμα στην συμπλήρωση 100 χρόνων από την ίδρυση της πόλης του Αγίου Στεφάνου Αττικής, όταν οι κάτοικοί της ήρθαν ως πρόσφυγες από την Μ. Ασία με την ανταλλαγή των πληθυσμών μετά την Συνθήκη της Λωζάνης και εγκαταστάθηκαν στην περιοχή που ονομάζονταν Μπογιάτι.

Στο «Ενοριακό Αρχονταρίκι» του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς και στο πλαίσιο του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...», την Δευτέρα 9 Δεκεμβρίου, ο κ. Νίκος Σαμπαζιώτης, Υπεύθυνος των εκδόσεων «ΑΡΧΟΝΤΑΡΙΚΙ», φιλοξένησε τον Πρωτοπρεσβύτερο π. Χρυσοβαλάντη Θεοδώρου, Εφημέριο του Ιερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου και Αγίου Στεφάνου της πόλεως του Αγίου Στεφάνου Αττικής και Δρ. Λειτουργικής της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, σε μια συζήτηση με θέμα

«Άγιος Στέφανος Αττικής: 100 χρόνια ζωής (1924-2024)».

Η συνάντηση ήταν αφιερωμένη στην συμπλήρωση 100 χρόνων από την ίδρυση της πόλης του Αγίου Στεφάνου Αττικής, όταν οι κάτοικοι της ήρθαν ως πρόσφυγες από την Μικρά Ασία με την ανταλλαγή των πληθυσμών μετά την Συνθήκη της Λωζάνης και εγκαταστάθηκαν στην περιοχή που ονομάζονταν Μπογιάτι.

Οι κάτοικοι του Αγίου Στεφάνου προέρχονται από τέσσερεις βασικούς μικρασιατικούς τόπους προέλευσης. Καταρχάς και κυρίως είναι οι Κωνσταντινουπολίτες και συγκεκριμένα το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών είναι από την επαρχία και την Μητρόπολη Δέρκων.

Κατά δεύτερον είναι άνθρωποι της ενδότερης σημερινής Τουρκίας, σε μεγάλο ποσοστό Καππαδόκες, όπως επίσης από το Ικόνιο και τις γύρω περιοχές. Με τελευταίο τόπο προέλευσης τον Πόντο με τους Ποντίους να αποτελούν επίσης μία μεγάλη κοινότητα μέσα στην ευρύτερη κοινότητα του Αγίου Στεφάνου.

Με αυτήν την αφορμή και με την πρωτοβουλία του π. Χρυσοβαλάντη, πραγματοποιήθηκαν μέσα στο 2024 μία σειρά δράσεων και εκδηλώσεων τιμής και μνήμης, ξεκινώντας με την έκδοση ημερολογίου τοίχου, κατατοπιστικό για την ιστορία του τόπου και εμπλουτισμένο με ένα πολύ σημαντικό φωτογραφικό υλικό από το αρχείο των χιλιάδων φωτογραφιών που έχουν διασωθεί, μέρος του οποίου προβλήθηκε κατά την διάρκεια της συζήτησης.

Η πρώτη εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο ξεκίνημα της χρονιάς με την αναπαράσταση της άφιξης των προσφύγων, της εγκατάστασής τους και της

πρώτης ζωής στην περιοχή του Αγίου Στεφάνου. Η εκδήλωση έγινε με την συνεργασία των σχολείων, της Ενορίας μέσω των κατηχητικών και την σύμπραξη των Πολιτιστικών Συλλόγων.

Δεδομένου ότι οι πρώτοι πρόσφυγες έφτασαν στην περιοχή με το τρένο, τα παιδιά των σχολείων, με ενδυμασίες και αποσκευές της εποχής εκείνης, αφίχθηκαν στον σιδηροδρομικό σταθμό του Αγίου Στεφάνου με αμαξοστοιχία και τα υποδέχθηκαν 2.000 παρευρισκόμενοι υπό συνθήκες έντονης συγκινησιακής φόρτισης.

Όλο αυτό το πλήθος, με πρώτα τα παιδιά που αποτύπωναν στις κινήσεις τους τον κόπο των πρώτων προσφύγων, ακολούθησαν την ίδια πορεία που είχαν πάρει οι πρόγονοί τους και έφτασαν στην πλατεία έναντι του Ναού. Εκεί είχαν στηθεί σκηνές αναπαριστώντας έτσι την πρώτη τους εγκατάσταση και δραματοποιώντας στιγμές της καθημερινότητάς τους, όπως την καλλιέργεια της γης, το μέγλωμα των παιδιών τους και ότι άλλο συνιστούσε τη ζωή των προσφύγων στον τόπο αυτό, όπου για δύο χρόνια έζησαν μέσα σε σκηνές και λάσπες.

Το τρίτο μέρος αυτής της επετειακής εκδήλωσης έλαβε χώρα στο προαύλιο του Ναού όπου τα παιδιά των σχολείων αναπαράστησαν την άφιξη της θαυματουργού εικόνας της Παναγίας της Αβασσιώτισσας από την Κωνσταντινούπολη. Ακολούθησε μία πολύ σπουδαία χορευτική παρουσία από τους Πολιτιστικούς Συλλόγους της περιοχής που χόρεψαν χορούς από όλες τις περιοχές προέλευσης των προσφύγων.

Στην συζήτηση έγινε ιδιαίτερη αναφορά στην οπτικοακουστική ταινία με θέμα τα

100 χρόνια, που ετοίμασε το 2ο Δημοτικό Σχολείο του Αγίου Στεφάνου που δόθηκε στην εκπαιδευτική τηλεόραση της ΕΡΤ και βραβεύθηκε με το 2ο βραβείο.

Η Ενορία Κοιμήσεως Θεοτόκου και Αγίου Στεφάνου, οργάνωσε ακόμη, σε συνεργασία με τα σχολεία, έναν διαγωνισμό ζωγραφικής με θέμα την έλευση των προσφύγων και τα 100 χρόνια της πόλης, και η βράβευση των παιδιών έγινε την Κυριακή 2 Ιουνίου, ημέρα μνήμης του αγίου Γρηγορίου Δέρκων.

Το πρωί της ίδιας ημέρας τελέσθηκε στο Ναό πανηγυρική θεία Λειτουργία από τον Σεβασμιώτατο Γέροντα Μητροπολίτη Δέρκων κ. Απόστολο, Επίσκοπο της περιφέρειας από την οποία κατάγεται μεγάλο τμήμα των κατοίκων του Αγίου Στεφάνου.

Ακολούθησε ξενάγηση στο μουσείο της Ενορίας, όπου φιλοξενούνται οι μνήμες των προσφύγων, με σπάνια κειμήλια, φωτογραφίες, λαογραφικά στοιχεία, παραδοσιακά ρούχα κ.α. και εγκαινιάστηκε το 2022. Ενώ το απόγευμα αυτής της ημέρας πραγματοποιήθηκε ομιλία του κ. Κωνσταντίνου Χολέβα, χορευτικά και θεατρική παράσταση των παιδιών των σχολείων.

Στην πανήγυρη του Ναού, την ημέρα της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, είχε προσκληθεί ο Διευθυντής του Γραφείου Εκπροσώπησης του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Ελλάδα, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λαοδικείας κ. Θεοδώρητος που προεξήρχε των ιερών ακολουθιών.

Στο πλαίσιο της επετειακής χρονιάς, έχει ετοιμαστεί εκπομπή στο κανάλι της Βουλής, στη σειρά εκπομπών «Από τόπο σε τόπο» με τον Χρήστο Μυλωνά, όπου θα

προβληθεί με μοναδικό τρόπο η περιοχή του Αγίου Στεφάνου.

Η Ενορία, στα πλαίσια των εορτασμών μνήμης υποδέχθηκε στις 14 Σεπτεμβρίου για μία εβδομάδα, την άφθαρτη δεξιά κνήμη του Αγίου Πρωτομάρτυρος Στεφάνου, που φυλάσσεται στη Νέα Ιωνία και αποτέλεσε την αποκορύφωση των πνευματικών γεγονότων της χρονιάς για την Ενορία και την πόλη.

Τις ημέρες που ακολουθούν μέχρι την ολοκλήρωση της χρονιάς, θα πραγματοποιηθεί στις 15 Δεκεμβρίου μία εκδήλωση με τίτλο «Βραδιά Μικρασίας» με την παρουσίαση του βιβλίου του Ηλία Λιαμή «Μικρασία ...ζεις» και προβολή με ιστορίες προσφύγων. Και η χρονιά θα κλείσει με την εορτή του Αγίου Πρωτομάρτυρα Στεφάνου με την πανήγυρη του Ναού, ολοκληρώνοντας έτσι τους εορτασμούς μνήμης των 100 χρόνων.

Ο π. Χρυσοβαλάντης έχει κάνει μία εκτεταμένη αρχειακή έρευνα, από τα αρχεία του Ναού, ξεκινώντας με την ταξινόμηση χιλιάδων σελίδων έγγραφου υλικού, συντήρηση περίπου 50 εικόνων από τον 15ο αιώνα και μετά, και αρχειοθέτηση αντικειμένων.

Με την ίδρυση του μουσείου η έρευνα επεκτάθηκε με τη μελέτη του υλικού που είχε απλά ταξινομηθεί και τη μελέτη του αρχειακού υλικού που υπήρχε στη βιβλιοθήκη του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Παράλληλα, ο π. Χρυσοβαλάντης καταγράφει τα τελευταία 15 χρόνια οπτικοακουστικά, μνήμες ανθρώπων που έζησαν την προσφυγιά, αποτελώντας ένα πολύ σημαντικό κειμηλιακό αρχείο με πλειάδα συγκινητικών ιστοριών και μοναδικών στοιχείων.

Του Σταμάτη Μιχαλακόπουλου / Ι. Ν. Ευαγγελιστρίας Πειραιώς